

รายวิชา ดนตรี

รหัสวิชา ศ23103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูจักรพันธ์ สุวรรณเกิด

เรื่อง

วิวัฒนาการ ดนตรีไทย



เรื่อง วิวัฒนาการดนตรีไทย

รายวิชาดนตรี รหัส ศ23103

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วิวัฒนาการและอิทธิพลของดนตรี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะเด่นของดนตรี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง องค์ประกอบดนตรี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สรรสร้างผลงานดนตรี
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ดนตรีบูรณาการ





วิวัฒนาการดนตรีไทย

ขอขอบคุณ VDO จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=7176vO95eYo>

29-04-62

วิวัฒนาการดนตรีไทย



ดนตรีไทย
สมัยสุโขทัย



ดนตรีไทย
สมัยอยุธยา



ดนตรีไทย
สมัยธนบุรี



ดนตรีไทย
สมัยรัตนโกสินทร์

ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย





ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย

1. ไตรภูมิพระร่วง ช้อง ฉิ่ง ฉาบ กลอง พิณฯ “เสียงพาทย์ เสียงพิณ”
2. เปิดเสรีในการบรรเลง
3. วรรณกรรมทางด้านดนตรีไทย เช่น บทเพลง การประสมวง

ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์
คือ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หลักที่ 1
มีข้อความที่ปรากฏที่เกี่ยวกับดนตรีตอนหนึ่ง
ว่า “ดํบงคํกลอง ด้วยเสียงพาทย์
เสียงพิณ เสียงเลื้อน เสียงขับ
ใครจักมักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว
ใครจักมักเลื้อน เลื้อน”

เสียงพาทย์

เสียงพิน



ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย

ทั้งนี้ ในสมัยสุโขทัยมีวัฒนธรรม
ของอินเดียเข้ามาแพร่หลาย
โดยเฉพาะในการจัดรูปแบบวงดนตรี
อินเดีย มีวงดนตรีวงหนึ่ง คือวง
“ปัญจดุริยางค์” ประกอบด้วย



ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย

1. สุธรรพ์ หมายถึง เครื่องที่มีรูกลวงภายในเป็นเครื่องเป่า
2. อาตต หมายถึง เครื่องขึ้นหนึ่งหน้าเดียว
3. วิตต หมายถึง เครื่องขึ้นหนึ่งสองหน้า
4. อาตตวิตต หมายถึง เครื่องหุ้มหนังรอบตัว
5. ฆน หมายถึง เครื่องที่เป็นแท่งตีกระทบเป็นเสียง

ดนตรีไทยสมัยสุโขทัย

วงปี่พาทย์เครื่องห้า





ดนตรีไทยสมัยอยุธยา



ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

วงปี่พาทย์ ลักษณะวงดนตรีในสมัยนี้มีการพัฒนาจาก
วงปพาทย สมัยกรุงสุโขทัยโดยเพิ่มระนาดเอกในวงดนตรี

ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

วงปี่พาทย์เครื่องห้า





ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

วงมโหรี ผู้หญิงเป็นผู้บรรเลงขับกล่อมถวาย
พระมหากษัตริย์

ประกอบด้วย ระจำปี่ ซอสามสาย ทับ (โทน)
กรับพวง ต่อมาได้เพิ่มขลุ่ย รำมะนา ฉิ่ง และจะเข้
ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีของมอญเข้ามาแทนระจำปี่
เพราะไฟเรากว่า และสามารถวางติดกับพื้นราบได้ถนัดกว่า

ดนตรีไทยสมัยอยุธยา



วงมโหรี



ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

วงเครื่องสาย ในสมัยนี้ มีพร้อมทุกอย่าง คือมี **ซอด้วง** **ซออู้** **ขลุ่ย** **จะเข้** เป็นเครื่องบรรเลงทำนอง โทน ทับ และฉิ่ง เป็นเครื่องบรรเลง ประกอบจังหวะ ส่วนขลุ่ย จะมี แต่ขลุ่ยขนาดกลาง คือ ขลุ่ยเพียงออ

ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

วงเครื่องสาย





ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับ **ดนตรีไทย** ในสมัยนี้ ในกฤตมลเตียรบาล ซึ่งระบุชื่อเครื่องดนตรีไทย เพิ่มขึ้น จากที่เคยระบุไว้ในหลักฐานสมัยสุโขทัย จึงน่าจะเป็น เครื่องดนตรีที่เพิ่งเกิดในสมัยนี้ ได้แก่ **กระจับปี่** **ขลุ่ย** **จะเข้** **และรำมะนา** นอกจากนี้ในกฤตมณเตียรบาลสมัย สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 1991-2031) ปรากฏ ข้อห้ามตอนหนึ่งว่า



ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

"...ห้ามร้องเพลงเรือ เป่าขลุ่ย เป่าปี่ สีซอ
ตีดกระจับปี่ ตีดจะเข้ ตีโทนทับ ในเขต
พระราชฐาน..." ซึ่งแสดงว่าสมัยนี้ ดนตรีไทย
เป็นที่นิยมกันมาก แม้ในเขตพระราชฐาน ก็มีคนที่
ไปร้องเพลงและเล่นดนตรีกันเป็นที่เอิกเกริก
และเกิณพอดี จนกระทั่งพระมหากษัตริย์
ต้องทรงออกกฤษฎาธิ์รบาล ดังกล่าวขึ้นไว้

ดนตรีไทยสมัยอยุธยา

สรุป วงดนตรีไทยในสมัยอยุธยา ประกอบด้วย

วงปี่พาทย์



วงเครื่องสาย



วงมโหรี



ดนตรีไทยสมัยธนบุรี

ในสมัยนี้ วงดนตรีมีทั้ง **วงปี่พาทย์**
วงมโหรี **วงเครื่องสาย**

ไม่มีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม
จากสมัยอยุธยา เพียงแต่มีเครื่อง
ดนตรีต่าง ๆ ของชาวต่างชาติเข้ามา
ร่วมบรรเลง

สรุป

ประวัติดนตรีไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัยสุโขทัย

วงดนตรีที่โดดเด่น ได้แก่ วงปี่พาทย์
มีเครื่องดนตรีประเภทสาย ทั้งเครื่องดีด
เครื่องสี ซึ่งเป็นต้นแบบที่นำมาผสม
จนเกิดเป็นวงมโหรีและวงเครื่องสาย



สรุป

ประวัติศาสตร์ไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัยอยุธยา



บ้านเมืองมีศึกสงครามอยู่ตลอดเวลา
การดนตรีจึงไม่เจริญไปกว่าเดิม
วงดนตรีที่โดดเด่น ได้แก่ วงมโหรีและ
วงเครื่องสาย



สรุป

ประวัติดนตรีไทย ในยุคสมัยต่าง ๆ

สมัยธนบุรี



ไม่มีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงจากสมัยอยุธยา
แต่มีเครื่องดนตรีต่าง ๆ ของต่างชาติ
เข้ามาร่วมบรรเลง